

De hervormers

Gedachten over de zegen en de beperkingen van de hervorming

“Zo geeft dan acht op uzelf en op de hele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de Gemeente van God te weiden, die Hij zich verworven heeft door het bloed van Zijn eigen Zoon. Want dit weet ik, dat na mijn vertrek wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen; en uit uzelf zullen mannen opstaan die verkeerde dingen spreken om de discipelen achter zich af te trekken” (Hd.20).

Wat dieptreurig! De heilige apostelen van onze Heer Jezus Christus werden bijna onmiddellijk opgevolgd door “wrede wolven” en leraars van verkeerde dingen. De hele Gemeente was in dikke duisternis gedompeld. De lamp van het Goddelijk getuigenis ging bijna uit. Kerkelijk bederf in allerlei vormen, priesterheerschappij met al de vreselijke gevolgen daarvan. Kortom, de geschiedenis van de Kerk, de geschiedenis van de Christenheid is het treurigste verhaal dat ooit te boek gesteld is. Wel heeft God - laten we Hem ervoor danken - altijd gezorgd dat er een getuigenis was. Hier en elders, van tijd tot tijd, zoals vroeger bij Israël, verwekte Hij mannen om voor Hem op te treden. Zelfs te midden van de dikke duisternis van de middeleeuwen verscheen er nu en dan een ster aan de hemel.

De Waldenzen en anderen werden door Gods genade in staat gesteld om het Woord van Jezus te bewaren en Zijn Naam te belijden tegenover de geweldige tirannie en duivelse wreedheid van Rome. Daarna kwam die heerlijke tijd, de zestiende eeuw, toen God Luther en zijn geëerde medewerkers verwekte om de grote waarheid van de rechtvaardiging door het geloof te prediken en de kostbare Bijbel aan het volk in zijn eigen taal ter hand te stellen. Niemand van ons kan de zegen van die gedenkwaardige tijd uitspreken. Duizenden hoorden de blijde boodschap van het heil, geloofden, en werden behouden. Duizenden die lang gezocht hadden onder het ondraaglijk gewicht van rooms bijgeloof, verwelkomden met lof en dank de hemelse boodschap. Duizenden stroomden samen om verheugd water te putten uit de bron die door paapse onkunde en onverdraagzaamheid eeuwenlang verstopt was geweest. De heldere lamp van de Goddelijke openbaring, die de vijand zolang onder de korenmaat verborgen had gehouden, wierp opnieuw haar stralen om zich heen en duizenden verblijdden zich in het hemelse licht.

Al danken wij God van harte voor al de heerlijke gevolgen van de Hervorming in de zestiende eeuw, wij zouden ons zeer misleiden als wij meenden dat het ook maar leek op een herstel van de kerk in haar oorspronkelijke toestand. Het is er verre van. Luther en de zijnen, zo leren we tenminste uit hun in menig opzicht voortreffelijke geschriften, verhieven zich nooit tot de hoogte van het Goddelijk denkbeeld van de Gemeente als het lichaam van Christus. Zij begrepen de eenheid van het lichaam niet, evenmin de aanwezigheid van de Geest in de Gemeente of Zijn inwoning in iedere gelovige afzonderlijk. Zij kwamen nooit tot een juist inzicht wat betreft de aard, oorsprong, kracht en verantwoordelijkheid van het dienen in de Gemeente. Ze kwamen nooit verder dan het denkbeeld van menselijk gezag als grondslag van de dienst. Zij zwegen over de hoop die de Gemeente kenmerkt, namelijk de komst van Christus voor de Zijnen - de lichtende “Morgenster”. De ware inhoud van de profetie begrepen ze niet en ze bleken onbevoegd het woord der waarheid recht te snijden.

Laat men ons daarom niet verkeerd begrijpen. Wij eren de nagedachtenis van de Hervormers. Hun namen zijn algemeen bekend onder ons. Zij waren geliefde, vrome, ernstige, gezegende

dienstknechten van Christus. Werden er nog maar dergelijke personen onder ons gevonden in deze tijd van toenemend ongeloof en herlevend pausdom! Voor niemand willen wij onderdoen in liefde en achting voor Luther, Melancton, Zwingli, Calvijn, Farel en Knox. Zij waren in hun tijd helderschijnende lichten, en duizenden, ja miljoenen, zullen de eeuwigheid door God danken dat zij eens geleefd, gepredikt en geschreven hebben.

En dat niet alleen, maar ook door hun persoonlijk leven en openbare werkzaamheid beschamen zij menigeen die door genade veel waarheden kent die men tevergeefs zal zoeken in de vele geschriften van de Hervormers. Al erkennen wij dit alles zo gul mogelijk, toch zijn wij ervan overtuigd dat deze geliefde dienaren van Christus vele kenmerkende waarheden van het Christendom niet hebben begrepen en daarom niet konden prediken; wij hebben ze tenminste in hun boeken niet kunnen vinden. Ze predikten de kostbare waarheid dat men gerechtvaardigd wordt uit het geloof, zonder werken; zij gaven het volk de Heilige Schrift en verwijderden veel van het vuilnis van het roomse bijgeloof.

Dit alles brachten zij door Gods genade tot stand, en voor dit alles danken wij de Vader der barmhartigheden. Evenwel, het protestantisme is niet het Christendom, en de zogenaamde kerken van de Hervorming, de staatskerken of de vrije, zijn niet de Gemeente van God. Wij zien terug op de voorbijgegangene negentien eeuwen en ondanks de verschillende opwekkingen, ondanks de heldere lichten die bij tijden in de geschiedenis van de kerk hebben geschinen, ondanks al de genadige werkingen van Gods Geest in Europa en Amerika, blijven wij erbij dat de belijdende kerk hopeloos schipbreuk heeft geleden, dat de Christenheid zich allang op een hellend vlak bevindt en voortsnel naar de donkerheid en de eeuwige duisternis. Die hoogbegunstigde landen waar de evangelische waarheid zoveel is gepredikt, waar miljoenen bijbels en biljoenen traktaten verspreid zijn, zullen gehuld worden in dikke duisternis en overgegeven aan "een werking van de dwaling, om de leugen te geloven". En ach, wat dan? Een bekeerde wereld? Nee, een geoordeelde kerk. De ware kinderen van God, over de gehele Christenheid verspreid, al de ware leden van het lichaam van Christus, zullen opgenomen worden de Heer tegemoet in de lucht; de gestorven gelovigen zullen opgewekt worden en de levend overblijvenden veranderd worden om voor altijd bij de Heer te zijn (zie 1Th.4:15 vv.). Dan zal de verborgenheid van de wetteloosheid het toppunt bereiken in de persoon van de mens der zonde, de Antichrist. De Heer Jezus zal verschijnen en al Zijn heiligen met Hem, om het beest (of het herleefde Romeinse rijk) en de valse profeet te oordelen. Het beest in het westen, de antichrist in het oosten.

Dan zal de Heer snel en rechtstreeks het oordeel uitoefenen, zonder enige voorafgaande vorm van proces. Dit oordeel zal over het beest en de valse profeet komen terwijl ze in openlijke opstand zijn en lasteringen spreken tegen God en het Lam. Dan volgt de rechtszitting van het oordeel over de levende volken, zoals ons wordt meegedeeld in Mt.25:31-46. Wanneer zodoende alle boosheid tenietgedaan zal zijn, zal Christus duizend jaren regeren in gerechtigheid en vrede. Dit zal een heerlijke tijd van de ware sabbat voor Israël en de aarde zijn, een tijd waarin de satan gebonden is en Christus regeert met de Zijnen. Als we daaraan denken, vloeit nu al ons hart over van lof en dank; hoe heerlijk zal dat eenmaal zijn!

C.H. Mackintosh